

Dysartrie, een verworven spraakstoornis

Logopedie

Beter voor elkaar

Inleiding

U (of uw partner/familielid) bent opgenomen in het Ikazia Ziekenhuis in verband met hersenletsel. Wanneer er sprake is van een taal- spraak- en/ of slikstoornis, wordt de logopedist betrokken bij het behandelproces. Aangezien dergelijke problemen vragen bij u kunnen oproepen, willen wij u met deze folder informeren. Het is mogelijk dat de patiënt zelf nog niet in staat is om deze folder te lezen. Daarom richten wij ons ook op de omgeving. Zeker wanneer de communicatie en/of het eten en drinken beperkt is, kan de omgeving onzeker zijn in wat zij kunnen en mogen bieden. Wij hopen u met deze informatie handreikingen te kunnen bieden.

Wat is dysartrie

–dys– betekent verminderd/bemoeilijkt, –artrie betekent articuleren/spreken.

Dysartrie is een spraakstoornis die het gevolg is van een aandoening in het zenuwstelsel. Deze aandoening verstoort de werking van een of meerdere spieren die bij het spreken betrokken zijn. Vaak is de oorzaak een herseninfarct of een hersenbloeding, maar ook neurologische spierziekten als Parkinson, MS en ALS kunnen tot een spraakstoornis leiden.

De besturing van de spreekspieren kan verstoord zijn waardoor er problemen optreden met bijvoorbeeld de ademhaling, de stemgeving en de articulatie. Vaak is er een verlamming en/of een gestoorde coördinatie van bijvoorbeeld de stembanden en treden er beperkingen op in tong, lippen en gehemelte. Hierdoor worden de klanken en woorden vervormd en minder goed verstaanbaar, tot zelfs onverstaanbaar wanneer er ernstige problemen zijn.

De spraak kan vlak en monotoon klinken, maar soms ook juist zeer gespannen en stotend. Ook komen er problemen voor met bijvoorbeeld het spreektempo en de ademverdeling gedurende het spreken. Overmatige speekselproductie en een halfzijdige verlamming in het gezicht kunnen tevens het spreken bemoeilijken.

Er kunnen verschillende vormen van dysartie gediagnosticeerd worden waarbij met name het onderscheid gemaakt wordt tussen een slappe en een gespannen dysartie en de ernst van de stoornis.

Iemand met dysartrie heeft dus in principe geen problemen met de taal wat wel het geval is bij iemand met afasie. Het begrijpen en formuleren is goed. Zo heeft een dysartriepatiënt ook geen problemen met het lezen en schrijven (mits het zien en de handmotoriek voldoende zijn).

Mogelijk bijkomende problemen

Naast de spraakstoornis kunnen er andere problemen zijn als gevolg van het hersenletsel. Deze kunnen bij elke patiënt verschillend zijn, maar hierbij enkele voorbeelden:

- Een halfzijdige verlamming, ook in het gezicht;
- Problemen met waarnemen, bijvoorbeeld met zien, horen, voelen en proeven;
- Problemen met het uitvoeren van dagelijkse activiteiten, de patiënt weet niet meer hoe hij een handeling moet uitvoeren;
- Veranderingen in gedrag en emoties;
- Cognitieve problemen, zoals geheugenproblemen, verminderde aandacht en concentratie;
- Slikproblemen, hierover meer in de folder Dysfagie.

Laat u informeren door de teamleden van het ziekenhuis: de afdelingsarts/neuroloog, de verpleegkundigen, de logopedist, de fysiotherapeut of de ergotherapeut.

Ook de Stroke Care Verpleegkundige kan u veel informatie verstrekken en zal een belangrijke rol spelen in de doorverwijzing en de nazorg.

Therapie

In eerste instantie worden de mondfuncties als kauwen en slikken onderzocht, alsmede de mogelijkheden en beperkingen van het spreken. De articulatie wordt getest, evenals de stemgeving en de ademverdeling tijdens het spreken. Het is belangrijk dat de patiënt bewust wordt van zijn verstaanbaarheid en hoe hij deze positief kan beïnvloeden door bijvoorbeeld duidelijker te articuleren en langzamer te spreken. Hiervoor worden verschillende oefeningen geboden en wordt men ook geattendeerd dit toe te passen in het gewone spreken.

Wanneer er sprake is van een ernstige spraakstoornis en de patiënt niet in staat is tot verstaanbare uitingen, kan er gestart worden met alternatieve communicatie door bijvoorbeeld te schrijven of te typen.

Communicatie–adviezen bij patiënten met een spraakstoornis

- De spraak is in het algemeen moeilijk te verstaan. Voer daarom gesprekken in een **rustige omgeving** (voor zover mogelijk);
- **Kijk elkaar aan** tijdens een gesprek. Veel informatie is afleesbaar van de mimiek, maar ook van de mond-/articulatiebewegingen;
- **Herhaal** wat je verstaan hebt. Dit ter controle voor beide partijen;
- Moedig de patiënt aan om (indien nodig) **langzamer** te spreken. Vaak wordt het dan duidelijker;
- Stimuleer de patiënt om zonodig **ondersteunende gebaren** te maken, of indien mogelijk te schrijven;
- Realiseer dat het spreken voor een dysartriepatiënt vermoeiend kan zijn. **De vermoeidheid** kan per situatie en per tijdstip verschillen.

Ontslag uit het ziekenhuis

Afhankelijk van de ernst en het type spraakstoornis en de bijkomende problemen, zal de behandeling korter of langer kunnen duren en is voortzetting na de ziekenhuisperiode wenselijk. Er wordt gestreefd om een goede nazorg te realiseren, passend bij de mogelijkheden van de patiënt en zijn leefomgeving.

Wanneer iemand met ontslag naar huis gaat, kan therapie plaats vinden in bijvoorbeeld: een reguliere logopediepraktijk, een dagbehandeling van een ziekenhuis, verpleeghuis of revalidatiecentrum. Is er nog een langere klinische revalidatie–opname nodig, dan kan dit plaats vinden in een revalidatiecentrum of een verpleeghuis.

Wij zullen u zoveel mogelijk informeren over de mogelijkheden.

Wanneer u graag een persoonlijk gesprek met ons wilt, kunt u ons bellen voor een afspraak. Wij zijn te bereiken via telefoonnummer:

T 010-2975350.

Wanneer de telefoon niet wordt beantwoord, kunt u onze voicemail inspreken. Wij bellen u dan zo spoedig mogelijk terug.

www.ikazia.nl

Let op: In deze folder staat informatie die belangrijk is voor u. Heeft u moeite met de Nederlandse taal? Lees deze folder dan samen met iemand die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Please note: This leaflet contains information that is important for you. If you have trouble understanding the Dutch language, you should read this leaflet together with someone who can explain the information or translate it for you.

Dikkat: Bu broşür sizin için önemli bilgiler içerir. Hollandaca okumakta zorlanıyor musunuz? O zaman broşürü bilgileri sizin için çeviren ya da açıklayan biriyle okuyun.

Uwaga: Ta ulotka zawiera ważne dla Ciebie informacje. Masz trudności ze zrozumieniem języka holenderskiego? Przeczytaj tę ulotkę razem z kimś, kto przetłumaczy jej treść lub będzie w stanie wyjaśnić zawarte w niej informacje.

انتبه: هناك معلومات مهمة بالنسبة لك في هذا المنشور. هل تواجه صعوبة في اللغة الهولندية؟ اقرأ إذن هذا المنشور مع شخص آخر يترجم أو يشرح لك المعلومات.